

переваги, незалежність та прагнення до суперництва; саморефлексія, наявність внутрішніх конфліктів та загальний негативний емоційний фон; марнославство, любов до лестощів, честолюбство та вміння пристосовуватися в будь-якій ситуації.

Також було виявлено, що у 65% студентів старших курсів низький рівень домагань, який залежить, в більшості, від установки на невдачу. Тенденція уникнення невдачі є мультиплікативною функцією мотиву уникнення невдачі (прагнення уникнути невдачі та сорому) та непривабливості в певній ситуації.

20% студентам притаманний високий реалістичний рівень домагань, який може поєднуватися у них із впевненістю у цінності власних дій, з прагненням до самоствердження, відповідальністю, корекцією невдач за рахунок власних зусиль, з наявністю стійких життєвих планів.

15% студентам притаманний помірний рівень домагань. Це може свідчити про те, що ці досліджувані впевнені в собі, товариські та не шукають самоствердження, налаштовані на успіх, тобто такі, що здатні зіставити міру своїх зусиль з цінністю досягнутого.

За допомогою коефіцієнту рангової кореляції Спірмена, було визначено, що:

$R = 0,73$, при $p < 0,05$ (існує прямий взаємозв'язок між рівнем макіавеллізму та рівнем домагань). Форма зв'язку – лінійна.

Перспектива подальших досліджень вбачається у визначенні особливостей формування макіавеллізму у студентів старших курсів.

Література

1. Бороздина Л. В., Видинска Л. Притязания и самооценка // Вести. Моск. унта. – Серия 14. – № 3. – С. 21-30.
2. Егорова М. С. Макиавеллизм в структуре личностных свойств / М. С. Егорова // Вестник Пермского государственного педагогического университета. – 2009. – № 1. – С. 65-80.
3. Знаков В. В. Макиавеллизм, манипулятивное поведение и взаимопонимание в межличностном общении [Текст] / В. В. Знаков // Вопросы психологии. – 2002. – № 6. – С. 59-69.
4. Макаренко О. В. Личностные особенности студентов-психологов, склонных к манипулированию другими / О. В. Макаренко, С. А. Богомаз // Вестник ТГУ. – Серия "Психология". – 2005. – № 286. – С. 105-109.
5. Geis Florence L. and Moon Tae H. Machiavellianism and deception. Journal of Personality and Social Psychology, 1981 (Oct.), – Vol. 41 (4). – P. 766-775.
6. Paulhus D. L., Williams K. M. The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy // Journal of Research in Personality, 2002. – Vol. 36, Issue 6. – P. 556-564.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Куліш Олена Володимирівна
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, м. Умань
Науковий керівник – канд. психол. наук, доцент
Перепелюк Тетяна Дмитрівна

Для ефективного психологічного супроводу професійної діяльності вчителів необхідна продуктивна система, здатна забезпечити системний дослідно-розвиваючий вплив на педагогічних працівників навчальних закладів та їхню психічну стійкість. Досвід показує, що

психологічний супровід у сфері професійної діяльності науково-педагогічних кадрів доцільно вести за такими напрямками:

- психологічне моделювання професійної діяльності вчителів вищих навчальних закладів, пріоритетне місце в якій займає педагогічна діяльність;
- експертний моніторинг професіоналізації педагогічних кадрів вищих навчальних закладів освіти і розвиток їхнього творчого потенціалу в процесі праці;
- психологічний сервіс – соціально-психологічне, психотехнологічне та педагогічне забезпечення ефективної професійної діяльності педагогічного працівника;
- актуалізація саморегуляції психічної стійкості педагогічних кадрів у рамках психологічного супроводу;
- організація системної діяльності психологічної служби в кожному вищому навчальному закладі.

Для вчителя важливо бачити можливості психологічного супроводу професійної діяльності як для її оптимізації, так і для забезпечення здорового способу життя, ефективної саморегуляції психічної стійкості суб'єктів праці. Результати дослідження показали, що зміст психологічного супроводу повністю обумовлений цілями професійної діяльності педагогічних працівників вищого навчального закладу та інтересами конкретної людини. Отримані дані вказують на те, що кожний виділений напрямок психологічного супроводу доцільно наповнити конкретним змістом.

У психологічному супроводі функціонування вищих навчальних закладів одним із центральних завдань виступає оптимізація професійної діяльності і процес професіоналізації. При цьому у коло основних питань включаються:

- діагностика та аналіз соціальних, соціально-психологічних процесів, загального здоров'я та психічної стійкості педагогічного складу і прогнозування їхнього розвитку;
- вироблення оптимальної моделі, алгоритму і технології реалізації педагогічним складом педагогічних функцій і продуктивної комунікації в процесі життєдіяльності;
- розробка механізму гармонізації цілей і завдань професійної діяльності з інтересами і потребами педагогічних працівників;
- здійснення психодіагностики, психотерапії та корекції психологічних характеристик і поведінки вчителів для сприяння їм в оволодінні оптимальним стилем професійно-педагогічної діяльності, високою культурою спілкування та комфортним психічним станом;
- участь у плануванні і відпрацюванні програм професіоналізації та сприяння вчителям у практичному вирішенні соціально-психологічних проблем;
- надання психологічної допомоги вчителям і підготовка їх до самостійної саморегуляції з використанням продуктивних психологічних і педагогічних технологій та ефективної практики.

Загалом сучасний досвід показує, що здійснення психологічного супроводу професійної діяльності педагогічного складу вищих навчальних закладів дозволяє більш ефективно вирішувати багатопланові практичні завдання, що відображають інтереси суспільства, колективу і конкретного вчителя. Його реально сформована основа – соціально-психологічний супровід праці і життя людини та групи – ефективно використовується у різних сферах і забезпечує їхню оптимізацію. Цілком очевидною є його інтегративна роль і для систематизації професіоналізації діяльності вчительських кадрів.

Таким чином, одним з основних шляхів актуалізації саморегуляції психічної стійкості вчителів у рамках психологічного супроводу їх професійної діяльності є цілеспрямоване моделювання та розвиток ситуацій самовдосконалення, при яких вони постійно зіштовхуються з необхідністю активно розширювати і застосовувати наявні знання, уміння та навички, а також систематичність і регулярність дій у подібних ситуаціях буде сприяти розвитку продуктивності саморегуляції психічної стійкості педагогічного складу середніх навчальних закладів.

Рекомендації вчителів щодо збереження власного психічного здоров'я полягають у наступному: проблему збереження психічного здоров'я вчителя потрібно розглядати на різних рівнях, а саме: на рівні держави, на рівні освітньої галузі, на рівні навчального закладу та на рівні самої особистості, яка проходить здійснює професійно-педагогічну діяльність. Однак, більшість заходів щодо збереження психічного здоров'я вчителів не зможуть досягти мети, якщо у цьому процесі не будуть приймати участь самі вчителі. Ми ведемо мову про те, що вчитель будь-якої категорії повинен перш за усе сам позитивно впливати на притаманні йому психічні явища (процеси, стани, властивості), свою поведінку та діяльність для збереження власного психічного здоров'я. З цього приводу Є.М. Потапчук зазначає, що самовиховання виявляється у діях особистості, спрямованих на саму себе, на вироблення якостей, що відповідають її ідеалам, життєвій меті, вимогам до себе. Індивід починає працювати над собою, вдосконалювати себе завдяки власній діяльності, формуючи свій характер, волю, інші позитивні якості [1]. Опираючись на думку В.М. Панкратова, під психічним самоуправлінням слід розуміти свідомий вплив людини на її психічні явища (процеси, стани, властивості), на діяльність, поведінку для підтримки (збереження) чи зміни характеру їх протікання (функціонування) [2, с.34]. Отже, вчитель повинен бути суб'єктом самоуправління (саморегулювання), а як об'єкт з притаманними йому психічні явищами, особистою діяльністю чи поведінкою.

Література

1. Потапчук Є.М. Теорія та практика збереження психічного здоров'я військовослужбовців: Монографія. Хмельницький: Вид-во Національної академії Державної прикордонної служби України, 2004. 319 с.
2. Панкратов В.Н. Саморегуляция психического здоровья: Практическое руководство. М.: Изд-во Института Психотерапии, 2001. 352 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ СТУДЕНТАМИ ХЕЛПЕРСЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Литвак Оксана Йосипівна
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир.
Науковий керівник – канд. психол. наук,
доц. Гавриловська Ксенія Петрівна

Проблема якісної фахової підготовки спеціаліста під час навчання у виші є надзвичайно важливою в наш час. Особливого значення вона набуває тоді, коли мова йде про навчання студентів хелперських спеціальностей, таких як соціальний працівник, психолог, вчитель, лікар і т.д. Специфікою даних професій є постійна робота з людьми, що перебувають у кризових ситуаціях і потребують термінової допомоги. Мотивація їх професійного вибору має стати особливим предметом дослідження.

Дослідження проблематики мотиваційної сфери студентської молоді викликає значний інтерес науковців. Аналізуючи психолого-педагогічну літературу з досліджуваної проблеми, легко помітити, що основна маса досліджень присвячена вивченню навчальної мотивації і її впливу на успішність навчання студентів у ВНЗ. Дослідники О.С. Кочарян, Є.В. Фролова, В.М. Павленко, які вивчали навчальну мотивацію студентів, що отримують вищу освіту за різними напрямками професійної підготовки (технічних і гуманітарних спеціальностей), встановили позитивний зв'язок мотиваційних орієнтацій із успішністю суб'єктів навчання [4]. Науковці дійшли висновку, що основні зміни, які відбуваються у мотивації навчання,